

УДК: 339.92(477+438)(09)

© Юля Ключук
(м. Луцьк)**ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКЕ ЕКОНОМІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО
У 2004-2014 РР. (НА ПРИКЛАДІ ДІЯЛЬНОСТІ ЄВРОРЕГІОНУ «БУГ»)**

У статті проаналізовано трансформацію польсько-українського економічного співробітництва після вступу Республіки Польща до ЄС (на прикладі діяльності Єврорегіону «Буг»). Вплив транскордонної співпраці на економічну ситуацію в Україні та Польщі дає змогу простежити економічний розвиток, виявити проблеми економічної співпраці та запропонувати моделі її підсилення. Тому, запозичення досвіду у Республіки Польща сприяє адаптації української економіки до вимог європейського простору.

Ключові слова: Україна, Республіка Польща, Єврорегіон «Буг», економічне співробітництво, міждержавні відносини, транскордонна співпраця.

Yulya Klyuchuk. Polish-Ukrainian economic cooperation in 2004-2014 (on the basis of activities Euroregion «Bug»). The article analyzes the transformation of the Polish-Ukrainian economic cooperation after the Poland accession to the EU. The analysis has been made on the basis of the Euroregion «Bug» activities. The impact of cross-border cooperation in the economic situation in Ukraine and Poland allows to trace the economic development, identify problems and propose economic cooperation model of reinforcement. Drawing on the experience of Poland contributes to the integration of the Ukrainian economy into the European space.

Key words: Ukraine, Poland, Euroregion «Bug» economic cooperation, international relations, cross-border cooperation.

Юля Ключук. Польско-украинское экономическое сотрудничество в 2004-2014 гг. (на примере деятельности Еврорегиона «Буг»). В статье проанализированы трансформацию польско-украинского экономического сотрудничества после вступления Польши в ЕС (на примере деятельности Еврорегиона «Буг»). Влияние трансграничного сотрудничества на экономическую ситуацию в Украине и Польше позволяет проследить экономическое развитие, выявить проблемы экономического сотрудничества и предложить модели ее усиления. Заимствования опыта у Республики Польша способствует адаптации украинской экономики к требованиям европейского пространства.

Ключевые слова: Украина, Республика Польша, Еврорегион «Буг» экономическое сотрудничество, межгосударственные отношения, трансграничное сотрудничество.

Постановка наукової проблеми та її значення. Після вступу Республіки Польща до Європейського Союзу та набуттям Україною статусу безпосереднього сусіда розширеного ЄС, відбувається поглиблення співпраці прикордонних регіонів двох країн. Тому формування нових механізмів та форм транскордонного співробітництва є особливо важливим для функціонування як економіки України,

так і економіки Республіки Польща. Єврорегіон «Буг» сприяє розвитку торгово-економічних відносин з метою вдосконалення інституційної основи транскордонної співпраці.

Аналіз останніх досліджень. Питання транскордонного співробітництва постає з середини 1990-х рр., значною мірою під впливом геополітичного розширення ЄС. Ряд праць вітчизняних та зарубіжних дослідників присвячено вирішенню питань прикордонних територій, між територіальної співпраці, як то О. Амоша, В. Євдокиментко, П. Луцишин, Т. Коморніцькі, Т. Лієвські, З. Макела, А. Стасяк та ін. Транскордонна співпраця ж у рамках діяльності Єврорегіону «Буг» добре висвітлена у перше десятиріччя функціонування (1995 – 2005 рр.). Проте прикордонна економічна співпраця Республіки Польща та України після вступу першої до Європейського Союзу є вивченою фрагментарно, зокрема у публікаціях Коцана Н., Гаврилюк Я., Поліщук Л., Швайко Є.¹, а тому зумовлює необхідність системного дослідження.

Метою статті є аналіз діяльності Єврорегіону «Буг» у економічній площині за період 2004-2014 рр., як важливий чинник формування міждержавних економічних відносин. Відповідно до мети у статті ставляться наступні наукові завдання: охарактеризувати функціональну спроможність Єврорегіону, проаналізувати механізми економічного міжтериторіального співробітництва, дослідити форми реалізації поставлених цілей Єврорегіону «Буг» у 2004-2014 рр.

Виклад основного матеріалу. Закладення основ транскордонного об'єднання Єврорегіон «Буг» почалося в 1990-х рр. для удосконалення процесу налагодження стійких контактів між регіональною владою Білорусі, Польщі та України. 29 вересня 1995 р. в Луцьку підписали Угоду про створення транскордонного об'єднання Єврорегіону «Буг» у складі Хелмського, Люблинського, Замойського і Тарнобжезького воєводств Польщі, а також Волинської області України. У травні 1998 р. до складу дійсних членів об'єднання увійшла Брестська область, що було чи не першим досвідом участі адміністративних білоруських територій у діяльності подібного роду структур. Задля розвитку транскордонного співробітництва Європейською комісією розроблено програми сусідства до яких долучилися територіальні одиниці Єврорегіону «Буг». Це програми «Польша – Білорусь – Україна» та «Регіон Балтійського моря», які є продовженням пріоритетних завдань Єврорегіону².

Після вступу Республіки Польща (далі РП) до Європейського Союзу у 2004 р спостерігається якісно новий рівень розвитку транскордонних відносин, що й чітко можна спостерігати на функціонуванні Єврорегіону «Буг». Яскравим прикладом

може слугувати діяльність делегації Єврорегіону у Генеральній Асамблеї асоціації європейських прикордонних територій (АСПР) та Щорічній конференції на тему «Нові шляхи до нової Європи», які проходили на території Польщі під патронатом Президента РП pana А. Квасневського³.

У 2004 р. питання розбудови та модернізації прикордонних пунктів пропуску на українсько-польському кордоні набуло особливої актуальності та знаходилося на порядку денному практично всіх двосторонніх зустрічах. Державною прикордонною службою України та Прикордонною вартою РП продовжено вдосконалення процедур спільного прикордонного контролю, відкрито консультаційні пункти на кордоні, започатковано спільні оперативні операції, співпрацю між профільними учбовими закладами⁴.

Доволі пишно відзначали 10-річчя утворення Єврорегіону «Буг» у Холмі в 2005 р. За словами голови облдержадміністрації Б. Клімчука, входу Волинської області до транскордонного об'єднання було аргументовано потребою формалізації стосунків із Європою задля вироблення та реалізації європейського курсу України. Щодо Брестської області, то голова обласної ради Л. Лемешевський підкреслює підвищення фінансово-економічних показників області саме після входу до Єврорегіону «Буг»⁵. Зазначалося, що за десятиріччя існування Єврорегіону розширилась торгівельно-економічна співпраця волинян із польськими та білоруськими партнерами, створено спільні підприємства, проходить обмін інформацією економічного характеру.

Транскордонне співробітництво в Україні має переважно політичну або культурну спрямованість, а економічний складник майже не береться до уваги. Так в рамках проекту «Українсько-польська транскордонна агенція – разом у майбутнє» було розроблено Спільну польсько-українську стратегію транскордонного співробітництва для Люблинського і Підкарпатського воєводств та Волинської і Львівської областей на 2005-2015 рр., яка визначає пріоритетні напрями залучення фінансових ресурсів на підтримку проектів транскордонного співробітництва регіону, у тому числі шляхи залучення коштів міжнародної технічної допомоги.

Стратегія є проектом, який реалізується в рамках Програми «Interreg III A \ TACIS CBS». У 2007-2013 рр. транскордонна співпраця здійснюється в рамках окремої мети – політики єдності ЄС «Європейська територіальна співпраця». Виокремлення територіальної співпраці як особливої мети політики єдності підтверджує велике значення спільних заходів, що здійснюються партнерами ЄС⁶. На підсилення інституційної спроможності міждержавних взаємин спрямовані ще два проекти – «Українсько-польська транскордонна агенція – разом у майбутнє» (2004-2005 рр.) та «Українсько-польська стратегія транскордонної співпраці: новий рівень сусідських відносин» (2007-2008 рр.), втілення яких здійснювалося у Волинській та Львівській, Закар-

патській областях, Люблинському та Підкарпатському воєводствах⁷.

Першочерговим завданням у діяльності транскордонного об'єднання є покращення ситуації перетину населенням державного кордону та розвиток прикордонної інфраструктури. Після прийняття рішення українсько-польської комісії з питань розбудови кордонних переходів Міжурядової Координаційної Ради 08 вересня 2006 р., відбувається внесення до перспективного плану розбудови українського державного кордону на 2007-2013 рр. пропозицій щодо відкриття пунктів пропуску «Адамчуки-Збереже» (Шацький район) та «Кречів-Крилув» (Іваничівський район). Передбачалося також відкриття Першої черги пункту пропуску через державний кордон України для міжнародного автомобільного сполучення «Ягодин».

Згідно із пропозиціями Європейської Комісії, до участі у транскордонному співробітництві планується залучати прикордонні територіальні одиниці рівня NUTSIII (базові територіально-адміністративні одиниці). Наприклад, в РП – це повіти, а для координації дій щодо реалізації цілі створюється новий законодавчий інструмент – Європейська група територіального Співробітництва, яка в рамках правового регулювання ЄС, створює законодавче поле для укладання прямих угод між країнами ЄС, їх регіонами та органами місцевого самоврядування між собою та з партнерами транскордонного співробітництва⁸.

У 2006 р. польсько-білорусько-українське територіальне об'єднання проводить ряд зустрічей спрямованих на Конструктивний обмін думками з проблем життєдіяльності прикордоння. Це сприяло активізації основних напрямків транскордонного співробітництва, скоригувати їх з урахуванням розширення ЄС, напрацювати все нові надбання у рамках конференцій, зустрічей, дискусій. Це, зокрема, міжнародна науково-практична конференція «Проблеми розвитку прикордонних територій та їх участь в інтеграційних процесах», міжнародна «Надбужанська зустріч», міжнародний економічний форум «Буг» та конференція «Економічна співпраця в Єврорегіоні «Буг»»⁹.

Якщо ж говорити про підсумки за 2004-2006 рр, то найбільші здобутки від прикордонного співробітництва мають жителі польської сторони. Зокрема, у цей період поляки отримують від Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР) для реалізації на своїй території спільних з Україною та Білоруссю проектів, у рамках Єврорегіону «Буг», 37,8 мільйона євро¹⁰.

В Україні спостерігається недооцінка можливостей Єврорегіонів як провідних суб'єктів транскордонного співробітництва. Основними перешкодами для ефективного функціонування української сторони в рамках Єврорегіонів є відсутність системного підходу до організації транскордонної співпраці, низький рівень залучення організацій української сторони в діяльності та реалізації цілей Єврорегіонів, неналежний рівень підготовки кадрів у

регіональних органах управління, недостатнє фінансове забезпечення, зокрема через непідготовленість фахівців для розробки заявок щодо залучення коштів міжнародних фінансових структур створення спільних проектів.

У березні 2007 р. затверджено план заходів щодо активізації співробітництва в рамках транскордонного об'єднання на 2007-2008 рр. Практичним кроком єдиної стратегії розвитку прикордонних територій у форматі Єврорегіону стало нарощування торгово-економічного співробітництва. Головний показник успіхів – зростання обсягів зовнішньої торгівлі. За підсумками 4 місяців 2007 р. товарообіг Брестської області з Волинською досяг 5,7 млн. Доларів і збільшився на 15 %, з РП ця цифра склала 62,2 млн. доларів¹¹. Це свідчить, що у Єврорегіону є всі передумови для виходу на якісно новий рівень співпраці.

У 2008-2009 рр. на території Єврорегіону реалізовано проект «Розвиток співробітництва Волині і Люблинщини у сфері підтримки підприємництва», що передбачав підтримку і розвиток українсько-польської співпраці у галузі надання консультаційних й освітніх послуг, спрямованих на розвиток для малих та середніх підприємства. Реалізація проекту «Зміцнення транскордонної співпраці у сфері надання бізнес-послуг та полегшення доступу до них підприємств», сприяла втіленню у життя мікропроектів: «Створення українсько-польської віртуальної біржі інноваційних проектів та пропозицій» та «Покращення інвестиційного клімату в прикордонних регіонах»¹².

Важливим кроком у підтримці підприємництва є проведення у лютому 2009 р. на Волині конференції в рамках проекту «Розвиток співпраці Волині та Люблинщини», яка фінансується програмою «Польща – Білорусь – Україна». Головна мета цього проекту – підтримка й розширення співпраці Волині й Люблинщини у сфері надання консультаційних, освітніх та інших послуг для малих і середніх підприємств¹³.

Транскордонна співпраця області з прикордонними територіями сусідніх держав здійснюється через виконання положень угод про економічне, торговельне і культурне співробітництво. Область набула позитивного досвіду і конкретних результатів у цьому напрямку завдяки реалізації ряду заходів та проектів під час семінару у м. Прага 3 лютого 2011 р. на тему: «Транскордонна співпраця у Центральній Європі». Захід організував Асоціацією Європейських Прикордонних Регіонів, Міністерством регіонального розвитку Чеської Республіки, а також Єврорегіоном «Сільва Нортіка» з метою вирішення питання підготовки стратегії регіонального розвитку Єврорегіону «Буг», на прикладі досвіду Чехії¹⁴. Отриманий досвід з регіонального розвитку використано при підготовці проекту «Активізація транскордонного співробітництва у рамках Єврорегіону «Буг»: від стратегії – до спільних дій», який подано на співфінансування ППС «Польща-Білорусь-Україна».

У 2011 р. в області проводилася робота у напрямку посилення співробітництва у рамках регіональних та транскордонних програм між Україною та ЄС з метою зменшення дисбалансу у розвитку українсько-польського прикордоння, забезпечення його процвітання, а також зниження ефекту кордону як фізичного бар'єру. У цьому зв'язку, протягом 19 червня до 1 липня представник Єврорегіону «Буг» був учасником інформаційної сесії, яка проходила в рамках проекту Європейського парламенту щодо зміцнення регіонального та місцевого співробітництва через поширення європейської регіональної політики на глобальному рівні¹⁵.

З метою активізації соціально-економічного, науково-технічного, екологічного, культурного розвитку суб'єктів транскордонного і міжрегіонального співробітництва регіону рішенням обласної ради від 21 грудня 2012 р. № 14/18 затверджено Регіональну програму розвитку транскордонного і міжрегіонального співробітництва на 2013-2015 рр. Основними напрямками її виконання є: розширення інтеграційних процесів з метою підвищення конкурентоспроможності області, забезпечення її сталого розвитку на сучасній технологічній основі та високого рівня продуктивності праці і зайнятості населення; удосконалення механізму взаємодії з питань розвитку транскордонного і міжрегіонального співробітництва на державному та місцевому рівні; участь у програмах структурних фондів Європейського Союзу та інших з метою отримання технічної допомоги; сприяння розвитку прикордонної інфраструктури тощо¹⁶.

Результати діяльності Єврорегіону «Буг» свідчать, що така модель прикордонних взаємовідносин є дієвою у розвитку економічної співпраці. Впродовж 2012 р. із загальної суми іноземних капіталовкладень у 247 млн. дол. США, що надійшли в економіку регіону в 2012 р., більше третини є польськими інвестиціями. Інтенсифікація транскордонного співробітництва з сусідніми державами, залучення фінансових ресурсів з фондів міжнародної технічної допомоги до вирішення актуальних проблем регіону, залишаються одними з пріоритетів роботи Єврорегіону «Буг».

У рамках Програми прикордонного співробітництва «Польща-Білорусь-Україна» 2007-2013 рр. Європейського Інструменту Сусідства та Партнерства протягом 2013-2015 рр. Єврорегіоном «Буг» буде реалізовано низку проектів: «Створення єдиної інформаційної бази фермерських господарств транскордонного об'єднання Єврорегіон «Буг»», «Культура прикордоння – інтеграційна платформа місцевих громад Єврорегіону «Буг»» та «Створення інформаційного комплексу у сфері транскордонного туризму в Єврорегіоні «Буг»». Їх головні зусилля в найближчій перспективі мають бути зосереджені на опрацюванні спільних тристоронніх українсько-польсько-білоруських проектів для реалізації з залученням міжнародної технічної допомоги¹⁷.

У 16 квітня 2013 р. у м. Люблин РП делегація області взяла участь у зустрічі з Віце-маршалком Люблинського воєводства паном С. Сосновські та засіданні з метою обговорення питань пов'язаних з проведенням Європейських Днів Добросусідства у 2013 р. на прикордонних територіях України та Польщі. Під час зустрічі з Віце-маршалком розглядалися питання організації проведення чергового засідання Ради транскордонного об'єднання Євро-регіон «Буг», розробки спільної Транскордонної стратегії на 2014-2020 р. та проведення Економічного форуму у Люблині у червні цього року¹⁸.

13 червня відбулося XVI засідання Ради Євро-регіону «Буг». У ньому взяли участь делегації партнерських регіонів з Республіки Польща та Республіки Білорусь – Люблинського воєводства на чолі з маршалком К. Гетьманом та Брестської області на чолі з першим заступником голови Брестського облвиконкому М. Юхимуком. Результатом заходу стало підписання Угоди про спільні дії між управліннями статистики Волинської та Брестської областей. Окрім того, українська, білоруська та польська сторони підписали План заходів Євро-регіону «Буг» на 2013-2014 рр¹⁹.

8 серпня у Будинку Уряду України відбулася нарада щодо обговорення питань, пов'язаних з підготовкою та реалізацією в Україні спільних операційних програм прикордонного співробітництва Європейського інструменту сусідства на 2014-2020 рр. Участь у нараді взяли представники Євро-регіону «Буг». Під час наради було обговорено проект документа щодо програм прикордонного співробітництва Європейського інструменту сусідства на 2014-2020 рр., критерії відбору проектів, різновиди грантів, принципи систем контролю тощо. Учасниками погоджено 3 стратегічні цілі, для досягнення яких буде надаватися фінансова підтримка ЄС: сприяння економічному та соціальному розвитку регіонів по обидві сторони спільних кордонів; вирішення спільних проблем у сфері довкілля, охорони здоров'я та безпеки населення; сприяння створенню кращих умов та інструментів для покращення переміщення людей, товарів та капіталу. Ймовірний бюджет Європейського інструменту сусідства для фінансування програм прикордонного співробітництва складає 700 млн. євро²⁰.

У період з 5 по 6 вересня у Луцьку відбувся семінар з питань перспектив розвитку транскордонного співробітництва між Україною та Польщею, Словаччиною і Угорщиною, співорганізаторами якого виступили Волинська обласна державна адміністрація, Представництво Фонду Конрада Аденауера в Україні та Асоціація Європейських Прикордонних Регіонів. У ході семінару були розглянуті наступні питання: майбутнє положення Європейського Союзу з питань транскордонного співробітництва уздовж зовнішніх кордонів ЄС; Європейська група територіального співробітництва як правовий інструмент транскордонного співробітництва; децентралізована стратегія транскордонного розвитку, додана вартість транскордонного співро-

бітництва та шляхи її реалізації; шляхи зміцнення транскордонного співробітництва уздовж західного кордону України з Польщею, Словаччиною та Угорщиною.

З метою формування довгострокової транскордонної політики область бере активну участь у розробці спільної Транскордонної стратегії на 2014-2020 рр., дія якої поширюватиметься на Волинську та Львівську область України, Люблинське воєводство Республіки Польща та Брестську область Республіки Білорусь Стратегія співпраці являтиме собою своєрідний план – комплексний документ, що визначатиме основні напрямки розвитку транскордонного регіону в економічній та гуманітарних сферах, з питань охорони навколишнього середовища, розбудови транспортної та прикордонної інфраструктури²¹.

У ході засідань експерти з Люблина, Луцька, Львова та Бреста здійснили аналіз соціально-економічного розвитку польсько-українсько-білоруської транскордонної території, на основі якого зроблено SWOT-аналіз, а також визначили загальну мету та стратегічні цілі²². Разом з тим, опрацьовано перелік стратегічних транскордонних проектів, впровадження яких забезпечить досягнення стратегічних цілей, спосіб фінансування Стратегії та проведення моніторингу її виконання. У цілому, в області протягом 2013-2015 рр. впроваджуватимуться 30 регіональних, а також 4 інфраструктурні транскордонні проекти, які передбачають модернізацію державного кордону

Підсумки роботи Євро-регіону «Буг» переконливо свідчать про значний потенціал такої моделі транскордонного співробітництва, але його подальший розвиток по-требує адекватних інструментів і ресурсів, у першу чергу людських та фінансових. Для того, щоб забезпечити неухильне просування Євро-регіону вперед, необхідно вміло й ефективно задіяти усі наявні механізми та фінансові джерела. Головний же здобуток Євро-регіону «Буг» у тому, що вдалося забезпечити сприятливі умови для безперешкодного і тривалого спілкування між мешканцями українсько-польсько-білоруського прикордоння у різноманітних сферах життєдіяльності.

Безумовно, що на сьогодні найреальніші можливості отримання фінансової допомоги для реалізації транскордонних ініціатив відкриваються в рамках структурних фондів Європейського Союзу, у першу чергу, через участь у впровадженні Європейського інструменту сусідства, насамперед такого її компоненту, як Програма прикордонного співробітництва «Польща-Білорусь-Україна 2014-2020 рр. ».

¹ Швайко Э. Еврорегион «Буг»: опыт, традиции, перспективы. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.pandia.ru/text/77/328/9500.php>

² Там само.

³ Офіційний сайт Єврорегіон «Буг». [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://euroregionbug.com.ua/about#profile>

⁴ Котвицька К. Економічне та міжрегіональне співробітництво між Україною та Польщею у 2004 році: динаміка й тенденції / К. Котвицька // Волинь очима молодих науковців: минуле, сучасне, майбутнє. – 2009. – Т.1. – С. 287.

⁵ Гаврилюк Я. Урочистості у Холмі з нагоди десятої річниці транскордонного об'єднання / Я. Гаврилюк // Волинь. – 2005. – № 390. – С.2.

⁶ Koziaк K. Martyiuk J. Program Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina 2007 – 2013 jako przykład działań prorozwojowych na przygranicznich obszarów Zachodniej Ukrainy / K. Koziaк, J. Martyiuk // Матеріали VII науково-практичної конференції „Проблеми розвитку прикордонних територій та їх участь в інтеграційних процесах”. – Луцьк, 2010. – С. 371.

⁷ Офіційний сайт Волинської обласної державної адміністрації. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.voladm.gov.ua>

⁸ Поліщук Л. Вплив транскордонного співробітництва на соціально-економічний розвиток прикордонних регіонів (на прикладі Єврорегіону «Буг»). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : library.univ.kiev.ua/ukr/host/Viking/db/ftp/univ/apmv-2013_113_01pdf#page=81

⁹ Офіційний сайт Єврорегіон Буг. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://euroregionbug.com.ua/about#profile>

¹⁰ Гаврилюк Я. Урочистості у Холмі з нагоди десятої річниці транскордонного об'єднання / Я. Гаврилюк // Волинь. – 2005. – № 390. – С. 3.

¹¹ Швайко Э. Еврорегион «Буг»: опыт, традиции, перспективы. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.pandia.ru/text/77/328/9500.php>

¹² Офіційний сайт Волинської обласної державної адміністрації. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.voladm.gov.ua>

УДК: 324; 341.1

ІНСТИТУТ МІЖНАРОДНОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ВИБОРАМИ НА ПОСТРАДЯНСЬКОМУ ПРОСТОРИ ТА КЕРІВНІ ПРИНЦИПИ ЙОГО ДІЯЛЬНОСТІ

У статті автор аналізує основні принципи діяльності інституту міжнародного спостереження за виборами на пострадянському просторі. До них відносять принципи періодичності, дійсності, свободи, справедливості, універсальності, таємного голосування та відповідальності. Тобто ті, які націлені на цілісне забезпечення реалізації громадянами виборчих прав, входять до компетенцій міжнародного спостереження та закріплені в міжнародних нормативно-правових актах та.

Ключові слова: міжнародне спостереження, вибори, міжнародні нормативно-правові акти, принципи діяльності, пострадянський простір.

¹³ Коцан Н., Тригуба О. Основні аспекти прикордонної співпраці Волинської області та Люблінського воєводства / Н.Н. Коцан, О.І. Тригуба // Матеріали VI науково-практичної конференції „Проблеми розвитку прикордонних територій та їх участь в інтеграційних процесах”. – Луцьк, 2009. – С. 230.

¹⁴ Сайт Чернігівської обласної Агенції регіонального розвитку „Вектор” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://vektor.cn.ua/home/ite/m/688-evroregion-bug/688-evroregion-bug>

¹⁵ Там само.

¹⁶ Офіційний сайт Волинської обласної державної адміністрації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.voladm.gov.ua>

¹⁷ Офіційний сайт Факультету бізнесу ЛНТУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eonomosvita.lntu.edu.ua/nauka/mizhnarodna-spivpratsja-granti/160-uchast-v-zasidanni-radi-transkordonnogo-obednannja-evroregion-bug.html>

¹⁸ Офіційний сайт Волинської обласної державної адміністрації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.voladm.gov.ua>

¹⁹ Там само.

²⁰ Генеральне Консульство України в Бресті [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukr-consulate-brest.com>

²¹ Офіційний сайт Волинської обласної державної адміністрації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.voladm.gov.ua>

²² Коцан Р. SWOT-аналіз співробітництва з розбудови прикордонної інфраструктури в рамках Єврорегіону «Буг» / Р.І. Коцан // Матеріали V науково-практичної конференції „Проблеми розвитку прикордонних територій та їх участь в інтеграційних процесах”. – Луцьк, 2008. – С. 315.

© Вероніка Круглашова
(м. Чернівці)

Veronika Kruglashova. Institute of the International Election Observation and the former Soviet Union guidelines for its activities. The author analyzes the basic principles of the Institute of International Election Observation in the post-soviet space – the principles of frequency, freedom, justice, secret ballot and responsibility.

Keywords : international observation , elections , international regulations , principles, post-Soviet space.

Вероніка Круглашова. Інститут міжнародного спостереження за виборами на пострадянському просторі та основні принципи його діяльності. В статті автор аналізує основні принципи діяльності інституту міжнародного спостереження за виборами на пострадянському просторі.